

<http://library.rehab.org.ua/ukrainian/phis/kuksa> (дата звернення 10.07.2023 р.).

4. Кругляк О. Я., Кругляк Н. П. Від гри до здоров'я нації. Рухливі та українські народні ігри, естафети на уроках фізичної культури: метод. посіб. Тернопіль : Підручники і посібники, 2000. 80 с.

5. Шутько В. В. Методика застосування рухливих ігор в початковій школі: [методичні рекомендації]. Кривий Ріг : ДВНЗ «КНУ» КПІ, 2014. с. 102

Еднак В.Д., <https://orcid.org/0000-0003-0009-8805>

Еднак Д.В. <https://orcid.org/0000-0002-0459-0701>

«OLYMPISM 365» ЯК ФАКТОР ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ООН

Тернопільський національний педагогічний
університет ім. В.Гнатюка

Анотація. У статті розкривається мета стратегічної програми МОК «Olympism 365», яка покликана посилити роль спорту, як важливого фактора досягнення Цілей сталого розвитку ООН, відповідно до Рекомендації №10 «Olympic Agenda 2020+5». Розкрито практичні цілі, стратегію і план реалізації стратегічної програми «Olympism 365».

Annotation. The article reveals the purpose of the IOC's strategic programme «Olympism 365», which aims to strengthen the role of sport as an important factor in achieving the UN Sustainable Development Goals, in accordance with Recommendation 10 of the Olympic Agenda 2020+5. The practical goals, strategy and implementation plan of the «Olympism 365» strategic programme are revealed.

Ключові слова: МОК, олімпійський рух, «Olympic Agenda 2020+5», олімпійські ігри, ООН, «Olympism 365», цілі сталого розвитку.

Keywords: IOC, Olympic movement, "Olympic Agenda 2020+5", Olympic Games, UN, «Olympism 365», Sustainable Development goals.

Актуальність теми дослідження: У грудні 2014 р., на 127сесії МОК у Монако була започаткована програма «Olympic Agenda 2020». У програмі містились 40 конкретних рекомендацій, які були об'єднані спільною метою захистити олімпійські цінності та зміцнити роль спорту в суспільстві. У березні 2021 року відбулася сесія Міжнародного олімпійського комітету (МОК), де були підбиті підсумки реалізації даної програми і схвалено нову стратегічну дорожню карту «Olympic Agenda 2020+5», що складається з 15 рекомендації, які ґрунтуються на ключових тенденціях у сфері спорту та цінностях олімпізму. Рекомендації були сформульовані з врахуванням сучасних напрямків розвитку суспільства де спорт і олімпійський рух можуть відігравати ключову роль [1]:

- Солідарність;
- Цифровізація;
- Сталий розвиток;
- Достовірність;
- Економічна та фінансова стійкість.

Реалізація рекомендацій здійснюється із залученням та активної участі усіх учасників та партнерів Олімпійського руху, в тому числі Організації Об'єднаних Націй (ООН) і неурядових організацій які підтримують місію та цінності Олімпійського руху.

У рамках співпраці між ООН та МОК, для підвищення ролі спорту як важливого чинника досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР) ООН, Міжнародним олімпійським комітетом реалізується стратегічна програма «Olympism 365».

Мета дослідження: визначити основні програмні цілі Стратегії «Olympism 365».

Методи дослідження: синтез та аналіз науково-методичної літератури, документальних джерел, систематизація та узагальнення.

Результати досліджень: Цілі сталого розвитку (ЦСР, SDG – Sustainable Development goals), також відомі як Глобальні цілі, були ухвалені Організацією Об'єднаних Націй у 2015 році як універсальний заклик до дій щодо скорочення бідності, захисту планети та забезпечення того, щоб до 2030 року усі люди жили в мирі і достатку. [3]

ООН визнає спорт та Олімпійський рух, як важливі фактори, що сприяють реалізації цілей сталого розвитку. В рамках такої співпраці вже зроблено: [3]

- Відповідно до Паризької угоди, МОК поставив собі за мету скоротити викиди вуглецю на 30 відсотків до 2024 року та на 50 відсотків до 2030 року.

- Станом на 2023 рік 266 світових спортивних організацій схвалили Рамкову програму ООН «Спорт заради клімату», започатковану ООН у співпраці з МОК.

- МОК є партнером-засновником, співрозробником та ініціатором першої Рамкової програми «Спорт заради природи» та був серед 23 організацій, які підписали цю новаторську структуру в грудні 2022 року на 15-ій Конференції Сторін Конвенції про біологічне різноманіття.

- На додаток до скорочення викидів, МОК створює Олімпійський ліс, частину ініціативи Великої зеленої стіни, яка відновлює деградовані ландшафти в африканському регіоні Сахель. У 2022 році, коли Олімпійський рух посилив свою відданість боротьбі зі зміною клімату та збереженню природного середовища, МОК запустив Мережу олімпійських лісів.

- МОК та його зацікавлені сторони давно прагнуть зробити свій внесок у побудову більш мирного та кращого світу через спорт, підтримуючи масові проекти по всьому світу. Ці та інші проекти тепер об'єднані в одну узгоджену та цілеспрямовану стратегію – «Olympism 365».

Стратегія «Olympism 365» є основною рушійною силою рекомендації №10 «Olympic Agenda 2020+5», метою якої є посилення ролі спорту як важливого фактора досягнення цілей сталого розвитку.

В основу стратегії «Olympism 365» закладено фундаментальні принципи олімпізму, що узгоджується з

різними інвестиційними планами допомоги і розвитку, а також з 10-ма з 17-ти Цілей сталого розвитку [2]:

- ЦСР 3 Міцне здоров'я та благополуччя (Ціль 3.4);
- ЦСР 4 Якісна освіта (Цілі 4.4 і 4.5);
- ЦСР 5 Гендерна рівність (Цілі 5.1, 5.2 і 5.5);
- ЦСР 8 Гідна праця та економічне зростання (Цілі 8.3 та 8.6);
- Ціль 10 Зменшення внутрішньої та міждержавної нерівності (Ціль 10.3);
- ЦСР 11 Сталий розвиток міст та громад (Ціль 11.7);
- ЦСР 12 Сталі моделі відповідального споживання та виробництва (Ціль 12.5);
- ЦСР 13 Боротьби зі зміною клімату (Ціль 13.2);
- Ціль 16 Мир та справедливість (Цілі 16.2 і 16.7);
- ЦСР 17 Партнерство заради стійкого розвитку (Цілі 17.3, 17.14 і 17.16).

Уряди країн, ООН, Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ), різноманітні комерційні організації визнають, що спорт відіграє важливу роль у допомозі людям залишатися фізично і психічно здоровими протягом усього періоду життя та може стимулювати соціальні зміни. Створення інноваційних та ефективних партнерств за допомогою спорту з метою впливу на життя людей у всіх сферах суспільства, включаючи освіту, охорону здоров'я та інклюзію, і є головними завданнями Стратегії «Olympism 365».

Стратегія «Olympism 365» зосереджує основну свою діяльність в чотирьох взаємопов'язаних сферах [5]:

1. *Покращення доступу до спорту*: об'єднання та залучення мережі різноманітних партнерів, які створять нові можливості для занять спортом для незахищених верств населення;

2. *Створення місць де можна почувати себе частиною суспільства*: завдяки інноваційним партнерствам буде створено безпечні, інклюзивні та рівні спортивні спільноти;

3. *Забезпечення можливостей для отримання повної вигоди від спорту*: використання всієї потужності спорту, включаючи фізичне та психічне благополуччя, а також

нові перспективи, пов'язані з працевлаштуванням, наприклад, спілкування та навчання лідерству;

4. *Зміцнення локальних і глобальних зв'язків:* створення можливостей різноманітним групам людей і організацій об'єднуватися, ділитися кращими практиками та досвідом і колективно вирішувати проблеми.

Під час реалізації Стратегічної програми «Olympism 365» буде створено вісім взаємопов'язаних кейсів (проектів), які включатимуть понад 45 стратегічних партнерів і понад 200 партнерів-виконавців. До кожного кейсу будуть залучатись зацікавлені сторони олімпійського руху: спортсмени, неурядові організації, учасники TOPs, молоді лідери, державні відомства, ООН та агенції розвитку і організації, що здійснюють реалізацію програми.

На сьогоднішній день створено шість кейсів, які реалізуються в 75 країнах світу. Пріоритетними напрямками реалізації цих проектів є:

- спільне інвестування в громадські програми розвитку спорту, які надають людям більше можливостей отримати доступ до переваг спорту;

- збільшення потенціалу людей та установ для використання спорту з метою сталого розвитку;

- генерація ідей, дослідження та знання для інформування та формування політики, а також пропаганда ролі спорту та олімпізму в суспільстві;

- підтримка кампаній, спільнот практиків та обмін досвідом, які пропагують переваги спорту та фізичної активності, також сприяють зміні поведінки населення.

Висновок: Реалізація стратегічної програми МОК «Olympism 365» дозволить зміцнити олімпійські цінності та авторитет МОК, оптимізувати процес зміни Олімпійського руху, посилити увагу суспільства до спорту і його можливостей у реалізації Глобальних цілей сталого розвитку.

Список літератури.

1. IOC releases Olympic Agenda 2020+5 Midway Report Highlights URL:<https://www.anocolympic.org/olympic->

movement/ioc-releases-olympic-agenda-20205-midway-report-highlights/

2. Що таке Цілі сталого розвитку? URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>

3. Intervention areas. URL: <https://olympics.com/ioc/olympism365>

4. IOC releases Olympic Agenda 2020+5 Midway Report Highlights. URL: <https://www.anocolympic.org/olympic-movement/ioc-releases-olympic-agenda-20205-midway-report-highlights/>

5. Olympism 365: Strengthening the role of sport as an important enabler for the UN Sustainable Development Goals. URL: <https://olympics.com/ioc/news/olympism-365-strengthening-the-role-of-sport-as-an-important-enabler-for-the-un-sdg>

Ковалик Д. В., <https://orcid.org/0009-0006-1667-0959>

Панчук С. Г., <https://orcid.org/0009-0006-5113-4318>

Залізко В. Г., <https://orcid.org/0009-0000-2392-9363>

Сиверин В. О., <https://orcid.org/0009-0004-7804-8255>

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Чернівецький національний університет
ім. Ю. Федьковича

Анотація. У публікації досліджено необхідність підвищення рівня рухової активності дітей з особливими освітніми потребами. Проаналізовано основні передумови, що позитивно впливають на даний процес. Зроблено висновки про важливість розвитку систематичних навичок рухової активності дітей з особливими освітніми потребами як ефективного фактору покращення психічного, емоційного та фізичного стану під час навчання.